

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ**Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր**

Նորին Սրբաւթիւն Պօղոս Զ. Պապի վախճանման առթիւ փոխանակուած հեռագիրներ

Մուսաղեմ, 7 Օգոստոս 1978

Վաշիկանի Քարսուղաբուրին

Վաշիկան

Մեծ վիճով իմացանք Նորին Սրբուրին Պօղոս Զ. Պապի մահուան լուրը: Հանգուցեալը Եկեղեցւոյ մեծ առաջնորդ մը եղաւ, ջատագով՝ քրիստոնէական միութեան եւ աշխարհի խաղաղութեան: Ընդունեցէ մեր զգածուած ցաւակցութիւնները: Կ'աղօրենք իր ազնիւ հոգիին յաւիտեական խաղաղութեան համար:

ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊՍ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

Պատրիարք Հայոց Մուսաղեմի

Վաշիկան, 16 Օգոստոս 1978

Ն. Ամեն. Տ. Եղիշէ Արքեպս. Տէրտէրեան

Պատրիարք Հայոց

Մուսաղեմ, Իսթանբուլ

Մեծապէս շնորհակալ ենք Ն. Սրբուրին Պօղոս Զ. Պապի մահուան առթիւ Ձեր յղած ցաւակցական հեռագրին համար: Նորին Սրբութեան առաքելական զործին կորիզը կը կազմէր համերաշխութիւնն ու համագործակցութիւնը Քրիստոնեաներու միջեւ:

Աղօրարար

ԿԱՐՏԻՆԱԼ ՎԻՅՈ ՔԱՄԷՐԼԷՆԿՈ

Ն. Ս. Յովհաննէս-Պօղոս Ա. Պապի ընտրութեան առթիւ փոխանակուած հեռագիրներ

Մուսաղեմ, 27 Օգոստոս 1978

Ն. Սրբուրին

Յովհաննէս-Պօղոս Ա.

Վաշիկան

Ձեր Կարօլիկ Եկեղեցւոյ Հոգեւոր Պետի բարձր պատգոհին ընտրութեան ուրախ աւերով, կը ներկայացնենք Ձեզ մեր արագին շնորհաւորութիւնները եւ կը մտադրենք Ձեր Սրբութեան առողջութիւնը եւ Ձեր բարի ծրագիրներուն՝ յաջողութիւնը:

ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊՍ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

Պատրիարք Հայոց Մուսաղեմի

Վաշիկան, 30 Օգոստոս 1978

Ն. Ամեն. Տ. Եղիշէ Արքեպս. Տէրտէրեան

Պատրիարք Հայոց

Մուսաղեմ, Իսթանբուլ

Ձերդ Ամենապատուութեան շնորհաւորութիւններէն եւ բարեմաղորութիւններէն խորապէս զգացուած՝ Նորին Սրբութիւնը կը յայտնէ Ձեզ իր ջերմ շնորհակալութիւնները:

ԿԱՐՏԻՆԱԼ ՎԻՅՈ ՔԱՄԷՐԼԷՆԿՈ

Ն. Սրբութեան կանխաճառ մահուան տոթիւ փոխանակուած հեռագիրներ

Երուսաղեմ, 29 Սեպտեմբեր 1978

Պետական Քարտուղարութիւն

Վասիկան

Խոր ցաւով իմացանք լուր՝ անակնկալ եւ անժամանակ մահուան Նորին Սրբութիւն Յովնանէս-Պօղոս Ա. Պապին: Այս առթիւ կը ներկայացնենք մեր խորին ցաւակցութիւնները Ձերդ Բարձր Սրբազնութեան եւ Կաթողիկ մեծ Եկեղեցիին: Թող Բարձրեալն Աստուած յաւիտեական հանգիստ պարգեւէ անոր ազնիւ հոգիին:

ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊՍ. ՏԷՐՏԷՐԻՆՆ

Պատրիարք Հայոց Երուսաղեմի

Վասիկան, 2 Հոկտեմբեր 1978

Ն. Ամեն. Տ. Եղիշէ Արքեպ. Տերտերեան

Պատրիարք Հայոց

Երուսաղեմ, Իսրայէլ

Ընդունեցէք մեր խորին շնորհակալութեան զգացումները Ձեր աղօթքներուն եւ քրիստոնէական սիրոյ արտայայտութիւնը եղող Ձեր հեռագրին համար, մեր Եկեղեցւոյ այս նոր սուգին առթիով:

ԿԱՐՏԻՆԱՆՆ ՎԻՅՈ ՔԱՄԷՐԼԷՆԿՈ

Անցնող Հոկտեմբերի սկիզբը, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի մէջ մեծաշուք հանդիսաւորութեամբ նշուեցաւ Ամենայն Հայոց Հայրապետի Գահակալութեան 23րդ տարեդարձին հետ՝ Ն. Ս. Օծութեան ծննդեան 70ամեակը: (Նորին Սրբութիւնը ծնած է 20 Սեպտ. 1908ին): Այդ առթիւ, ի բացակայութեան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, Հուսարարապետ Սրբազանը հետեւեալ հեռագիրը յղեց Նորին Սուրբ Օծութեան. —

Երուսաղեմ, 20 Սեպտեմբեր 1978

Նորին Սուրբ Օծութիւն

Տ. Տ. Վազգէն Ա.

Վեհ. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց

Ս. Էջմիածին

Ձերդ Սրբութեան ծննդեան 70ամեակի եւ գահակալութեան 23րդ տարեդարձի բաւերասիկ առիպներով հանեցէք ընդունիլ մեր, Միաբանութեան եւ համայնին յարգալից շնորհաւորութիւններն ու սրտազին բարեմաղորութիւնները: Կ'աղօթենք ի սրտ որ Ամենակալն Աստուած շնորհէ Ձերդ Սրբութեան երկար եւ երջանիկ կեանք, բարգաւաճում Մայր Հայրենիքին եւ պայծառութիւն՝ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին:

ՀԱՅՐԻԿ ԱՐՔԵՊՍ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ

եւ Միաբանութիւն Սրբոյ Յակոբեանց

Ի պատասխան, հետեւեալ հեռագիրը ստացուած է Նորին Ս. Օծութեանէն

Ս. Էջմիածին, 2 Հոկտեմբեր 1978

Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս

Պատրիարքարան Հայոց

Երուսաղեմ, Իսրայէլ

Շնորհակալութեամբ ստացել ենք Ձեր շնորհաւորական հեռագիրը մեր ծննդեան տարեդարձի առթիւ: Հայրապետական օրհնութիւն Ձեզի, Միաբանութեանդ բոլոր անդամներուն եւ համայն մեր հաւասացեալ ժողովուրդին:

ՎԱԶԳԷՆ Ա.

Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց

Սեպտ. 5ին, Վատիկանի մէջ, Ն. Ս. Պապի Գահակալութեան հանգիստութեանց իբր Մոսկուայի Ռուս Պատրիարքութեան ներկայացուցիչ մասնակցելէ ետք, անահրձակօրէն վախճանեցաւ Ռուս բարձրաստիճան հոգեւորականներէն Մետրոպոլիտ Նիքոսիմ: Հանգուցեալը 1967-1970 հղած է Ս. Քաղաքիս Ռուս Միաբանութեան Մեծաւորը և ապա «աջ բազուկը» Ռուսաց Պատրիարքին: Այս առթիւ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը հետեւեալ հեռագիրը յղեց Մոսկուա, Ն. Ամեն. Պիմէն Պատրիարքին:

Երուսաղէմ, 7 Սեպտեմբեր 1978

Ն. Սրբուրբին Պիմէն

Պատրիարք Համոյն Ռուսաստանի

Մոսկուա

Ընդունեցէք մեր խոր ցուակցութիւնները Մետրոպոլիտ Նիքոսիմի անժամանակ մահուան առիւ: Առիւր ունեցած են հանչնալու հանգուցեալը իբրեւ կորովի եւ նուիրեալ պաշտօնեայ Աստուծոյ, Երուսաղէմի իր պաշտօնավարութեան շրջանէն մինչեւ Լեւինկրասի մէջ վարած իր բարձր պաշտօնը: Կաղօթեմք իր հոգւոյն հանգստեան եւ Ռուս մեծ եկեղեցւոյ բարգաւաճումին համար:

եղբայրական սիրով

ԵՂԻՇԷ ՊԱՏՐԻԱՐԻՔ ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

Ի պատասխան ստացուած է հետեւեալը. —

Մոսկուա, 9 Սեպտեմբեր 1978

Ն. Ամեն. Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքին

Երուսաղէմ, Իսրայէլ

Ընդունեցէք մեր շնորհակալութիւնը՝ Ս. Սիմոնի աւագ անդամ, Լեւինկրասի եւ Նովկորոսի Մետրոպոլիտ Նիքոսիմի անժամանակ մահուան առիւ: Ձեր յայտնած անկեղծ ցուակցութեանց համար:

ՊԱՏՐԻԱՐԻՔ ՊԻՄԷՆ

Երուսաղէմ, 5 Դեկտեմբեր 1978

Մեծ. Տիար Ալեքս Մանուկեան

Պատուակալ Նախագահ Հ. Բ. Ը. Միութեան

Նիւ Եարք

Ձերդ Վանձութեան Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Նախագահութեան բարձր պաշտօնին կոչուելու 25ամեակի ուրախ սոխրով, կը երկալայցնենք Ձեզմեր եւ մեր Միաբանութեան արագին շնորհաւորութիւնները եւ կ'աղօթենք Ամենակարողն Աստուծոյ որ շնորհէ Ձեզ երկար եւ առողջ կեանք, օրակսի հաճոյն ու պսիւր ունենալ օղջունելու Հայ ժողովուրդի մեծ զաւակին, մեծագոյն եւ անզուգական բարեբաւին եւ Հայ Բարեգործական Ընդհ. Միութեան ցկեանս Նախագահին Նախագահութեան 50ամեակը:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԳԵՊՍ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

Պատրիարք Հայոց Երուսաղէմի

Ե Կ Ե Ղ Ե Տ Ա Կ Ա Ն Ք - Բ Ե Մ Ա Կ Ա Ն Ք

● Եր. 1 Ապրիլ. — Ս. Յովհաննու երուսաղիմայ հայրապետի: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխադիր: Ժամարարն էր Հոգչ. Տ. Բարսեղ Արդ. Գաւթմաւրեան:

● Կիր. 2 Ապրիլ. — Տճեսիսն: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Աստուածածնայ խորանին վրայ: Ժամարարն էր Հոգչ. Տ. Ռուբէն Վրդ. Յովակիմեան:

● Գշ. 4 Ապրիլ. — Իրիկուան Հսկումին ի Ս. Հրեշտակապետ նախագահեց վանուց տեսուչը՝ Հոգչ. Տ. Սեան Վրդ. Ղարիպեան:

● Եշ. 6 Ապրիլ. — Իրիկուան Հսկումին ի Ս. Յակոբ նախագահեց Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. Գարիկեան:

● Ուր. 7 Ապրիլ. — Վաղուան 40 մանկանց տունին առիթով, կէսօրէ ետք Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցոյ մէջ պաշտուեցաւ Եփղայական ժամերգութիւն, իսկ գիշերասպգրին՝ Հսկման արարողութիւն, որուն ընթացքին քարոզեց վանուց տեսուչը՝ Հոգչ. Տ. Սեան Վրդ., Քրիստոնեայի կեանքին մէջ հաւատքին ունեցած կենսական դերի մասին: Ժողովուրդը իր բարեպաշտական զգացումները յայտնած էր 40 մանկանց նկարին առջև շինուած շարժական սեղանին զիմաց մոմափառութեամբ և ձէթի նուիրատուութեամբ:

● Եր. 8 Ապրիլ. — Ս. Քառասուն մանկանց Սերասիոյ: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխադիր: Ժամարարն էր Հոգչ. Տ. Ասպետ Արդ. Պալեան: Վերաբերումը կատարուեցաւ 40 մանկանց նկարին առջև շինուած շարժական սեղանին վրայն, որուն զիմաց, կաթնայի մը մէջ, կը պլպլային 40 գոյնզգոյն կանթեղներ, աւանդական սառցապատ լիճը խորհրդանշող:

— Կէսօրէ ետք, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր գլխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը Հրաշափառով մուտք գործեց Ս. Յարութեան Տաճար, ուր Ս. Գերեզմանի և Գիւտ Խաչի այրի ուխտերէն ետք, վերջինիս կից՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ պաշտուեցան ժամերգութիւն և նախատեսակ: Ապա կատարուեցաւ Տօրինական Սրբատեղեաց այցելութեան հանդիսաւոր թափօր Տաճարէն ներս: Թափօրապետն էր Հոգչ. Տ. Մանուէլ Արեղայ երկաթեան:

● Կիր. 9 Ապրիլ. — Դասուողին: Գիշերային և առաւօտեան ժամերգութիւնները պաշտուեցան ի Ս. Լուսաւորիչ: Ապա, Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպս. Անէմեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուց Բրիտանի Ս. Գերեզմանին վրայ և քարոզեց, մեկնարանելով Դասաւորի աւետարանական առակը: Ս. Պատարագի ա-

ւարտին կատարուեցաւ եռագարծ մեծանանդէս թափօր Ս. Գերեզմանին և մէկ անգամ Պատանատեղւոյն շուրջ, գլխաւորութեամբ Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր:

● Գշ. 11 Ապրիլ. — Իրիկուան Հսկումին ի Ս. Հրեշտակապետ քարոզեց վանուց տեսուչը՝ Հոգչ. Տ. Սեան Վրդ. Ղարիպեան, մեկնարանելով Անպտուղ Թղենիի աւետարանական առակը:

● Եշ. 13 Ապրիլ. — Ի Ս. Յակոբ կատարուած Մեծ Պահոց վերջին Հսկումին նախագահեց Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպիսկոպոս:

● Ուր. 14 Ապրիլ. — Ս. Լուսաւորիչի վերապամուտի նախաձեռնին ի Ս. Յակոբ նախագահեց Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպիսկոպոս:

● Եր. 15 Ապրիլ. — Ս. Հօրն մեծայ Գրիգորի Լուսաւորչին (Մոսն ի վիրայ): Առաւօտեան ժամերգութեան աւարտին, ըստ սովորութեան, Ս. Լուսաւորիչի մատուցքը իր հանգստարանէն թափօրով փոխադրուեցաւ Աւագ Սեղան, ձեռամբ Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպիսկոպոսի: Ապա Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ աւանդատան Ս. Լուսաւորիչի սեղանին վրայ: Ժամարարն էր Հոգչ. Տ. Հայկազուն Արդ. Մելիգոնեան:

— Կէսօրէ ետք, Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. գլխաւորութեամբ, Միաբան Հայրեր ինքնաշարժերով բարձրացան Զիթենեաց լեռ, ուր Համբարձման սրբավայրին վրայ կառուցուած մեր վրանամատարան մէջ պաշտուեցան ժամերգութիւն և նախատեսակ:

— Իրիկնադէմին, նոյն վայրին մէջ պաշտուեցան «Եկեղեցւոյ» և Հսկման կարգեր և ապա՝ գիշերային ու առաւօտեան ժամերգութիւններ: Հանդիսապետն էր Հոգչ. Տ. Յովսէփ Վրդ. Ամենէն ետքը, Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Համբարձման մատրան մէջ: Ըստ սովորութեան, պատարագիչն էր սրբավայրի տեսուչը՝ Հոգչ. Տ. Սեան Վրդ. Ղարիպեան: Արարողութիւնները աւարտեցան գիշերուան ժամը 11ին:

● Կիր. 16 Ապրիլ. — Գալսեան: Առաւօտեան ժամը 8ին, Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպս. գլխաւորութեամբ, Միաբան Հայրեր դարձեալ ինքնաշարժերով բարձրացան Զիթենեաց լեռ, ու Հրաշափառով մուտք գործեցին Համբարձման սրբավայրը, ուր մեր վրանամատարան մէջ պատարագեց Հոգչ. Տ. Յովսէփ Վրդ. Մամուր: Եպիսկոպոսական զգեստաւորմամբ: Գերշ. Տ. Շահէ Սրբազան քարոզեց օրուան խորհուրդին շուրջ, յայտնելով թէ այս տօնը միակն է եկեղեցւոյ տօներէն՝ որ անցեալ դէպքի մը ոգեկոչումը չէ, այլ ապագային իրականանալիք իրողութեան մը ազդարարութիւնը:

● Գշ. 18 Ապրիլ. — Երեկոյեան, Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցւոյ մէջ պաշտուեցաւ Մեծ Պահոց վերջին Հսկումը, որուն ընթացքին քարոզեց Հոգչ. Տ. Հայկասեր Վրդ. Պայրամեան, զգուշացնելով ներկաները բամբասանքի մոլութենէն:

● ԴՆ. 19 Ապրիլ. — Ս. Կոյսի Աւետման հանդիսաւոր նախատօնակը պաշտօնեցաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ: Հանդիսաւորն էր Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպիսկոպոս:

● ԵՆ. 20 Ապրիլ. — Աւետման Ս. Աստուածածին: Առաւօտեան, Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպս. Գարեհեանի գլխաւորութեամբ, Միաբան Հայրեր ինքնաշարժերով իջան Գեթսեմանիի ձորը ու շէրաշափառով մուտք գործեցին Ս. Աստուածածնայ Տաճար, ուր Տիրամօր Ս. Գերեզմանին վրայ օրուան հանդիսաւոր Ս. Պատարագը մատուց Գերշ. Հանդիսապետ Սրբազանը:

● ԱՐ. 21 Ապրիլ. — Խ. օր մեծ պահոց: Առաւօտեան՝ Մայր Տաճարին մէջ պաշտօնեցաւ Արևազաւի Վերջին ժամերգութիւնը, իսկ կէսօրէ կտք՝ Եփղադահանի Վերջին ժամերգութիւնը:

● ԵՐ. 22 Ապրիլ. — Յիսուայ յարութեան Դաշար: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Գրիշադի մատարան մէջ: Ժամաբարն էր Հոգշ. Տ. Մանուէլ Արղ. Երկաթեան:

— Կէսօրէ կտք, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր գլխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը շէրաշափառով մուտք գործեց Ս. Յարութեան Տաճար, ուր պաշտօնեցան երեկոյեան ժամերգութիւնն ու Եփղադարի մեծահանգէս նախատօնակը՝ մեր Վերնատան մատարան մէջ: Ապա կատարուեցաւ Տնօրինական Սրբատեղեաց այցելութեան հանդիսաւոր թափօր Տաճարէն ներս: Թափօրապետն էր Հոգշ. Տ. Մանուէլ Արեղայ:

● ԿԻ. 23 Ապրիլ. — Եփղադար: Գիշերային և առաւօտեան ժամերգութիւնները պաշտուեցան և Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Յարութիւն, Վերնատան մեր մատարան մէջ: Ժամաբարն էր Հոգշ. Տ. Յովսէփ Վրդ. Մամուրի Ապա, գլխաւորութեամբ Գերշ. Տ. Շանէ Արքեպիսկոպոսի, կաղմուեցաւ մեծահանգէս թափօր, որ երկիցս դարձաւ Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին շուրջ: Թափօրականք ի մեծին ունէին ձիթնիի և արմաւենիի սոսեր, իսկ մեր թափօրին կը հետեւէին Դպրոց և Ասորաց թափօրները: Ս. Գերեզմանի շրջափակին մէջ կատարուեցաւ Անդառտան, որմէ կտք թափօրը ելաւ դուրս, բնելու շրջանը Պատանատեղիին: Ժամը 1ի կը մօտանար երբ Միաբանութիւնը վերադարձաւ Մայրավանք և Որդիսրհորդ քաղաքստեան շարականը երգելով Հայոց Թաղի մուտքէն՝ յառաջացաւ և բարձրացաւ Պատրիարքարան:

— Կէսօրէ կտք, չրեղօրէն դարգարուած Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ նախ Անդառտան, ապա հոգեպարսն մեղեդիներով ընդմիջուած երեկոյեան ժամերգութիւն և, հուսկ ուրեմն, Եփղադարի խորհրդաւոր աւարտութիւն: Արարողութեանց կը նախագահէր Գերշ. Տ. Շանէ Արքեպս. Հոգշ. Տ. Սեան Վրդ. Աւագ Սեղանի բնմէն կարգաց հոգեւոր սիրով և փափաքով՝ վարագոյր բացողներու առաւանցանկը և կոշ ըրաւ ներկաներուն որ

իրենց սրտաբուխ լուծանքով սատարեն Ազունիէի Ազգային Բուժարանին ի Լիբանան: Այդ նպատակաւ եկեղեցւոյ զոյգ մուտքերուն զետեղուած էին պնակներ:

● ԴՆ. 25 Ապրիլ. — Աւագ Երեմիայի (Յիսուայի) կուսանոց: Աննպատ օգի պատճառաւ, այս տարի կարելի չեղաւ Ս. Պատարագ մատուցանել Ս. Յարութեան Տաճարի գաւթին արեւելակողմը բացուող Ս. Յովհ. Աւետարանչի մատարան մէջ, այլ Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարի Ս. Աստուածածնայ խորանին վրայ: Ժամաբարն էր Հոգշ. Տ. Մանուէլ Արղ. Երկաթեան: Ս. Թարգմանչաց Երկ. Վարժարանի երկուս աշակերտութիւնը ստացաւ Ս. Հաղորդութիւնը — Աւետարանչի շրջափակեան պատճառաւ, զանց առնուեցաւ նաև Տնօրինական Սրբատեղեաց այցելութեան այս օրուան յատուկ բացատրիկ թափօրը Ս. Յարութեան Տաճարէն ներս:

● ԵՆ. 27 Ապրիլ. — Աւագ Հիմեղայի (Յիսուայի) կուսանոց: Առաւօտեան ժամերգութեան աւարտին, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ Վարդ Աղայխարողաց:

— Կարճ զապարէ մը կտք, Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ: Պատարագին էր Գերշ. Տ. Շանէ Արքեպիսկոպոս, որ կատարեց նաև ընթերցումը Ս. Յովհ. Ոսկերեքանի Հաղորդութեան ձառն: Բաւական թիւով ժողովուրդ ստացաւ Ս. Հաղորդութիւնը:

— Կէսօրէ կտք, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ, Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ Ոստնալուայի հոգեկրօնաւորութիւնը: Եկեղեցւոյ զոյգ դասերը լեցուն էին օտար հիւրերով, որոնց շարքին էին Երուսաղէմի Բաղարապետն և Վսեմ. Թէոփի Բօլէք, Նահանգային Կառավարչի փոխանորդ Տիար Տափիտ Իէն, ինչպէս նաև Անկիլքան Գերշ. Արքեպիսկոպոսը որ, ուրիշ տարիներու նման, արարողութեան աւարտին զգեստաւորուելով բարձրացաւ Աւագ Խորան, և կատարեց, Անգլերէն լեզուով, ընթերցումը Ս. Աւետարանէն Ոստնալուայի վերաբերեալ համարներուն:

— Ժամը 4.30ին, փոքր թափօր մը, գլխաւորութեամբ Հոգշ. Տ. Վահան Վրդ. Թօփալեանի, մեկնեցաւ Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցին: Չարչարանաց խորանին առջև կատարուած Ս. Աւետարանի ընթերցումէ կտք թափօրը յառաջացաւ դէպի եկեղեցւոյ գաւթին մէջ գտնուող Ս. Զիթնիի ձառը, որուն զիմաց կատարուած արարողութիւնէն կտք Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպիսկոպոս խօսք առնելով՝ պարզեց հանգամանքները Քրիստոսի դատաւարութեան, տալով նաև պատմականը նոյն վանքին Գերշ. Սրբազանը Ս. Պետրոս առաքելի ուրացումը մարտն ալ խօսեցաւ Ս. Փրկչի կիսաւեր մատարան մէջ, ուր մեկնեցան թափօրականք ապա, շարականներու երգեցողութեամբ: Ըրաւ նաև հակիրճ պատմականը հա-

յապատկան և քրիստոնէական տեսակէտէ մեծ կարեւորութիւն ունեցող այս Սրբալիային, և Ս. Պետրոսի զգլխովէն բարոյական դասեր հանեց ներկայ հասարակականներուն:

— Գիշերասկիզբին, Մայր Տաճարին մէջ պաշտօնեցաւ «կարգ խաւարման», տխրադիւցիկ խորհրդաւորութեամբ: Յուզիչ էր պահը երբ համատարած մութին մէջ խօսք առաւ Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպիսկոպոս, կռու քարոզով մը վեր հանելով չլացի գիշերութեան բարերար ու փրկարար նշանակութիւնը: (Սոյն քարոզը տեսնել Սիոնի նախօրը թիւին մէջ):

● Ուր. 28 Ապրիլ. — Աւագ Ուրբաթ (Յիւստակ Խաչիկութեան): Կէսօրը քիչ անց՝ Ս. Յարութեան Տաճարի վերնատան մեր մատրան մէջ կատարուեցաւ «կարգ խաւարման», մեխազահութեամբ Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. Գարիկեանի:

— Ժամը Կին, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ մեծահանդէս «կարգ խաւարման» Քրիստոսին, նախագահութեամբ Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք շօր:

● Շր. 29 Ապրիլ. — Աւագ Երբաթ (Ճրգաւոյց Ս. Զատիկ): Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ պաշտօնաւ ժամերգութիւնէն քիչ ետք, ժամը Տին, փոքր թափօր մը Ս. Յարութեան Տաճար մեկնեցաւ, կատարելու համար Տաճարի դրան բացման աւանդական ձևակերպութիւնը, բանալին առնուելով Աւագ Թարգման շօրը: Տ. Վահան Վրդ. Թօփալեանի ձեռքէն:

— Ժամը 10.15ին, Ամեն. Ս. Պատրիարք շօր գլխաւորութեամբ, ամբողջ Միաբանութիւնը մեկնեցաւ Ս. Յարութեան Տաճար: Ս. Գերեզմանին շուրջ մէկ անգամ դառնալէ ետք թափօրը սուղոյութեամբ Տաճարի մեր Տեսչարանը: Արևելեան եկեղեցիներու համայնքներէն և Կիպրոսէն ու Յունաստանէն ժամանած Յոյն ուխտաւորներու բազմութեամբ լեցուած էին Տաճարին գրեթէ բոլոր մասերը: Ժամը 11ին կատարուեցաւ կնքումը Ս. Գերեզմանի դրան, ի ներկայութեան պետական ղեկավարութեան: Յունաց Միաբանութիւնը մուտք գործեց Տաճար, ու կէս ժամ շանցած իրենց մեծահանդէս թափօրը սկսաւ, գլխաւորութեամբ Գերշ. Տ. ձերմանօս Արքեպս. ին, որ եռագլարձ թափօրի աւարտին, մեր Լուսաշահին՝ Շօղձ. Տ. Սեան Վրդ. Դարիպեանի հետ մտաւ Ս. Գերեզման, ուրկէ հինգ վայրկեան ետք դուրս պիտի դար նուիրական լոյսը, կարելի փութով փոխանցուելով Ս. Գերեզմանի շրջափակին վրայ հայող մեր վերնամատրան պատշգամբին մէջ իր տեղը գրաւած Ամեն. Ս. Պատրիարք շօր, որ անով կ'օրհնէ վարը խառնուած ծովածաւալ բազմութիւնը: Անմիջապէս ընթացք կ'առնէ մեր թափօրը, որ Տաճարին հայկական և յունական բոլոր դանդերուն և կոչնակներուն ղուարթ զողանջներուն ընդմէջէն երկոյս շրջանը կ'ընէ Ս. Գերեզմանին, երգելով Յարութեան շարականները: Թափօրը կը գլխաւոր

ըէր, ըստ սովորութեան, Լուսաշահ շարութեան, եպիսկոպոսական խօսք ի գլուխ, իսկ Ղպտիններ և Ասորիներ թափօր կազմած կը հետեւէին մեր թափօրին ժամը 2.30ին, Միաբանութիւնը համարյա կըսէ ղեպի Մայրավանք: ձամբու կէսին, Գաւթի բերդին զիմաց, Պատրիարքն ու Լուսաշահը զգետնաւորացեան և առաջնորդութեամբ շ. Մ. Բ. Մ. և շ. Ե. Մ. ի սկսուածներուն և արհեստներուն թափօրը յառաջացաւ, «Քրիստոս յարեաւ» և «Այսօր յարեաւ» շարականները երգելով: Ամեն. Ս. Պատրիարք շօր կողմէ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ կատարուած Ս. Աւետարանի ընթերցումը ժամուան մը համար փակեց փառայեղ այս հանդիսութիւնը:

— Ժամը Կին, Մայր Տաճարին մէջ սկսաւ ճրգաւոյցի արարողութիւնը, որուն աւարտին, Քրիստոսի յարութեան աւետիսով բացուեցաւ վարագոյրը Աւագ Սեղանին և սկսաւ իրկնադէմ խորհրդաւոր Ս. Պատարագը՝ զոր մատոյց շօրը: Տ. Ասպետ Արդ. Պալեան: Յետոյ կատարուեցաւ Ս. Զատիկի նախատօնակ՝ նախագահութեամբ Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. ին: Արարողութեան աւարտին, «Այսօր յարեաւ» շարականի երգեցողութեամբ Միաբան շարքը և զպիւրներ զգետնաւորեալ բարձրացան Սեղանատուն՝ ընթերցելով:

● Կիր. 30 Ապրիլ. — ԶԱՏԻԿ ԵՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԵՄԻՆ ՄԵՐՈՅ: Կէս գիշերէն ետք ժամը 1.30ին, Մայրավանքի մեծ դանդը ստրի է հանած արդէն Միաբանութիւն և ժողովուրդ: Կէս ժամ ետք. Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. Գարիկեանի զըլխաւորութեամբ, Միաբան շարքը կը մեկնին Ս. Յարութեան Տաճար: Ս. Գողգոթայի վրայ կատարուած ուխտէն ետք, Տաճարի վերնատան մեր մատրան մէջ պաշտօնեցաւ գիշերաւին ժամերգութիւնը և մաս մը առաւօտեան ժամերգութիւնէն մինչև «Շարց», երբ Միաբանութիւնը ինչաւ շրջափակը Ս. Գերեզմանին, շարունակելու համար ժամերգութիւնը, երկոյս զարձամբ Սրբալիային շուրջ: Ս. Գերեզմանի դրան իւղարբերից Աւետարանի ընթերցման աւարտին կատարուեցաւ «Անդաստան» ու երգուեցաւ «Երաշխ» Քրիստոս: Մեր թափօրին կը հետեւէին Ղպտոց և Ասորոց թափօրները: Մէկ ժամուան զազարէ ետք, Գերշ. Զանգիսապետ Սրբազանը մատոյց օրուան հանդիսաւոր Ս. Պատարագը՝ Քրիստոսի Կենսատու Գերեզմանին վրայ և քարոզեց օրուան մեծ տօնին շուրջ: Ս. Պատարագէն ետք, արարողութիւնը փակուեցաւ Տաճարի մեր Տեսչարանին մէջ: Վանք զարձին՝ շաոյց թափել մուտքէն, Յարութեան շարականներու երգեցողութեամբ Միաբանութիւնը յառաջացաւ և բարձրացաւ Պատրիարքարան:

— Կէսօրէ ետք, Մայրավանքի մեծ բակին մէջ կատարուեցաւ Զատիկական մեծ «Անդաստան»՝ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք շօր:

● Բշ. 1 Մայիս. — Բ. or Ս. Ջաֆի (Յիսասկ մեռնոյ): Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր մատոյց օրուան հանդիսաւոր Ս. Պատարագը՝ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ և Ազա, Կենաց Փայտի մատունքն ի ձեռն և ամպնոյսն ի ներքև, նախագահեց Մայր Տաճարին մէջ կատարուած հոգեւոր մեծահանգէս թափօրին, որուն ընթացքին վարդապետներ ի ձեռն ունէին սրբոց մատունքներ: Յետոյ երգուեցաւ Արեւադարի ճանապարհ շարականք՝ ուխտաւորներուն իրեն ողջերթ, որմէ ետք, Այսօր յարեալ շարականք երգելով ամենքը բարձրացան Պատրիարքարան, ուր ն. Ամենապատուութիւնը Ս. Պատարագի նշխար բաժնեց բոլորին:

● Գշ. 2 Մայիս. — Գ. or Ս. Ջաֆի: Մայր Տաճարի Ս. Գլխադիր մատարան մէջ քահանայական Ս. Պատարագ մատոյց Գերշ. Տ. Դաւիթ Եպս. Սահակեան, որ հիւրարար Ս. Աթոռ կը գտնուէր շարաթէ մը ի վեր, խումբ մը Յրանսահայ ուխտաւորներու հետ: Անոնցմէ շատեր, Ս. Պատարագէն ետք, իրենց նշնեցեալներու հողիներուն համար ընել տուին հոգեհանգիստ՝ որուն նախագահեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպս. Ասլանեան:

● Եր 6 Մայիս. — Գլխատմն Յովհաննու Կարապետի: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխադիր: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Վահան Վրդ. Թօփալեան: Վերադառնալէ կատարուեցաւ Ս. Յովհ. Կարապետի խորանին վրայէն:

● Կիր. 7 Մայիս. — Նոր Կիրակի (Յիսասկ բիրտուր նահատակացն մեռց յրմբոց Ա. Համախառնային Պատարագի): Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ Ս. Պատարագը մատոյց, ըստ սովորութեան, Լուսահանք՝ Հոգշ. Տ. Սեան Վրդ. Դարիպեան: Քարոզեց Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպս. Անէմեան, որ Եղեկիէլ մարգարէի տեսիլքով ուղեց բացատրել մեր ազգին վերյառնումը իր դէմ 63 տարիներ առաջ գործադրուած անմարդկային սոճիքէն ետք: Ազա, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր զխաւորութեամբ, հանգստեան շարականներու երգեցողութեամբ և Հայ արիւնքու բոլոր խումբերուն առաջնորդութեամբ ու ծաղկեպսակներով, Միարանութիւն և ժողովուրդ ուղղուեցան Ս. Փրկչի աղգային գերեմանատունը, ուր Արարայի նահատակաց յաշարձանին շուրջ կատարուած հանգստեան պաշտամունքէն ետք խօսք առաւ Տիար Վարդան Տէր Վարդանեան, խօսելով Աղբիւր 24ի եղեկներն մասին: Յետոյ բոլորն ալ զարձան չ. Ե. Միութեան ակումբը՝ հոգեւոր մեծահանգէս:

● Եր. 13 Մայիս. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխադիր: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Թուրքն Վրդ. Յովակիմեան:

— Կէսօրէ ետք, վաղուան Աշխարհամատրան Կիրակիի առթիւ, Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. Դարիկեանի զխաւորութեամբ, Միարանութիւնը շարաշափառով մուտք գործեց Ս. Յա-

րութեան Տաճար, ուր վերնատան մեր մատարան մէջ պաշտուեցան երեկոյեան ժամերգութիւն և նախատունակ: Ազա կատարուեցաւ Տնօրինական Սրբատեղեաց այցելութեան հանդիսաւոր թափօր Տաճարէն ներս: Թափօրապետն էր Հոգշ. Տ. Մանուէլ Արդ. Երեմիեան:

● Կիր. 14 Մայիս. — Աշխարհամատրան (Կանաչ Կիրակի): Գերեմային և առաւօտեան ժամերգութիւնները պաշտուեցան Ս. Յարութեան Տաճարի վերնատան մեր մատարան մէջ: Ազա, Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. Դարիկեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Փրիստոսի Ս. Գերեմանին վրայ, որուն աւարտին նախագահեց Սրբավայրին առջև կատարուած Անդառտանին: Ասով վաղուեցան Չատկահան շրջանի հանդիսութիւնները յիշեալ Տաճարէն ներս:

● Եր. 20 Մայիս. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխադիր: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Հայկազուն Արդ. Մեղրոնեան:

● Կիր. 21 Մայիս. — Կարմիր Կիրակի: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յարութեան Տաճարի վերնատան մեր մատարան մէջ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Ապուստ Արդ. Պարեան: Ս. Պատարագէն ետք, Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. Դարիկեան վարդապետական դաւադանի իշխանութիւն շնորհեց Հոգշ. Տ. Հայկազուն Արդ. Մեղրոնեանին: (Տե՛ս էջ 203):

● Եր. 27 Մայիս. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխադիր: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Դանուէլ Արդ. Երեմիեան:

● Կիր. 28 Մայիս. — Տօն Երեմիայի: Առաւօտեան ժամերգութեան աւարտին, ըստ սովորութեան, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ կարգապահեցաւ Ս. Խաչի Լուսաւոր երեման առթիւով Երուսաղէմի Ս. Կիրեղ Հայրապետին Կոստանդ կայսրին յղած Թուղթին թարգմանութիւնը: Ընթերցումը կատարեց և անոր յաջորդող Անդառտանին նախագահեց Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. Դարիկեան: Ազա Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ Ս. Պատարագ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Սեան Վրդ. Դարիպեան: Աւագ խորանին վրայ կը տեսնուէր վառ կանթեղներով զարդարուն Ս. Խաչի նշանը:

● Եր. 3 Յունիս. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Բարսեղ Արդ. Դալէմէրեան: Ողջոյնէն առաջ, Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպս. կատարեց վերջին օծումը նախորդ օր վախճանած Մերոնով Վրդ. ի: (Այս մասին տեսնել առանձին Սիոնի այս թիւին մէջ):

● Կիր. 4 Յունիս. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յարութեան Տաճարի վերնատան մեր մատարան մէջ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Վահան Վրդ. Թօփալեան: Ս. Պատարագէն ետք կատարուեցաւ հոգեհանգստեան պաշտուն վերջերս վախճանած Ս. Աթոռայ Միարան երկու Արքեպիսկոպոսներու — Իրաքի Հայոց Առաջնորդ Գերշ. Տ. Ասողիկ Արքեպս. Դազար-

եանի և Հար. Ամերիկայի Կաթիլ. Պատուիրակ Գերշ. Տ. Բարգէն Արքեպս. Ապատեանի — հոգիներուն համար: Հանգուցեալ Սրբազաններուն արժանիքները դրուստեց և պաշտամունքին նախագահեց Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպիսկոս:

● Դշ. 7 Յունիս. — Կէսօրէ ետք ժամը 2-30ին, Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպս. Գարիկեանի գլխաւորութեամբ, Միաբան Հայրեր ինքնաշարժերով բարձրացան Զինեանց լեռ, ուր Համբարձման սրբափայլին վրայ կառուցուած մեր վրանամատարան մէջ պաշտուեցան երեկոյեան ժամերգութիւն և նախատօնակ:

— Գիշերասկիզբին, հոն կատարուեցան նաև «Եկեցե՛ք» և Հովման կարգեր և ապա՝ գիշերային և առաւօտեան ժամերգութիւններ: Հանգիստեցան էր Հոգշ. Տ. Հայկասեր Վրդ. Պայրաճեան: Արարողութիւններ աւարտեցան գիշերուան ժամը 9-30ին:

● Եշ. 8 Յունիս. — ՀԱՄԲԱՐԺՄԱՆ ՏԵԱՌՆ: Առաւօտեան ժամը 7ին, Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպս. Ասլանեանի գլխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը ինքնաշարժերով բարձրացաւ Զինեանց լեռ ու «Հրաշափառ» մատր զօրձեց Համբարձման սրբատեղին, ուր Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպս. մատոյց օրուան հանգիստը Ս. Պատարագը մեր վրանամատարան մէջ և քարոզեց Համբարձման խորհուրդին շուրջ: Գերշ. Լուսարարապետ Սրբազանը նախագահեց Մայր Աթոռ Սրբէն Ս. Էջմիածին փոխադրութեան տարեկարձի առթիւ կատարուած «Հայրապետական Մաղթանք» արարողութեան, իսկ Գերշ. Պատարագիչ Սրբազանը՝ Ս. Պատարագէն ետք Սրբափայլին առջև կատարուած «Անդատանին»:

— Կէսօրէ ետք, Մայր Տաճարին մէջ կատարուած «Անդատանին» նախագահեց Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպս. Անճեան:

● Եր. 10 Յունիս. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխադիւր ժամարան էր Հոգշ. Տ. Ռուբէն Վրդ. Յովակիմեան: Կատարուեցաւ Սարկաւագական ձեռնադրութիւն: (Այս մասին տեսնել առանձին՝ ամսագրին այս թիւին մէջ, էջ 199):

— Բ. Մաղկադարդի նախատօնակը պաշտուեցաւ Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցւոյ մէջ: Հանգիստեցան էր Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպս.:

● Կիր. 11 Յունիս. — Երկուդ Մաղկադարդ: Առաւօտեան ժամերգութիւնը պաշտուեցաւ և Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Հրեշտակապետ ժամարան էր Հոգշ. Տ. Մանուէլ Արդ. Երկաթեան:

● Եր. 17 Յունիս. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Առաքելոց վերնամատարան մէջ: Ժամարան էր Հոգշ. Տ. Յովսէփ Վրդ. Մամուր:

— Հոգեգալստեան հանգիստը նախատօնակը պաշտուեցաւ Մայր Տաճարին մէջ, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Զօր:

— Իրիկնազէմին, նոյն Տաճարին մէջ կատարուած «Եկեցե՛ք» և Հովման կարգերուն նախագահեց Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպիսկոպոս:

● Կիր. 18 Յունիս. — ՀԱՊԵՔԼԻՈՍ: Բարեկենդան եղիական պահոց: Օրուան հանգիստը Ս. Պատարագը Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ մատոյց Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպս. Գարիկեան: Ս. Պատարագի ընթացին կարդացուեցաւ Ս. Յովհաննէս Ոսկերեան Հայրապետի երեք մասերէ բաղկացած Հոգեգալստեան ներբողը: Առաջին մասին ընթերցումը կատարեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը:

— Կէսօրէ ետք, Մայր Տաճարին մէջ կատարուած «Անդատանին» աւարտին, Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպիսկոպոսի գլխաւորութեամբ, Միաբան Հայրեր, Ժառանգաւոր սաներ և հաւատացեալներ մեկնեցան Սրեն լեռ, ուր վերջին ընթերցի վերնատան մէջ պաշտուած Հոգեգալստեան ժամերգութեան էր Գերշ. Սրբազանը խօսք առնելով՝ տուաւ համառոտ պատմական Սրբափայլին թափօրը ապա մեկնեցաւ Ս. Փրկչի վանք, որուն գաւթին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ հոն թաղուած Ս. Աթոռոյ հանգուցեալ Պատրիարքներու հոգիներուն համար:

● Եր. 24 Յունիս. — Է. օր Հոգեգալստեան: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայրամանքի տանիքին վրայ գտնուող Ս. Հոգոյ մատարան մէջ: Ժամարան էր Հոգշ. Տ. Ռուբէն Վրդ. Յովակիմեան:

● Կիր. 25 Յունիս. — Յիւսակ եղիպի մարգարէին: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յարութեան Տաճարի վերնատան մեր մատարան մէջ: Ժամարան էր Հոգշ. Տ. Ռուբէն Վրդ. Յովակիմեան:

— Ս. Հռիփսիմեանց նախատօնակը պաշտուեցաւ Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցւոյ մէջ: Հանգիստեցան էր Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպս. Ասլանեան:

● Բշ. 26 Յունիս. — Ս. Կուսանց Հռիփսիմեանց: Առաւօտեան ժամերգութիւնը պաշտուեցաւ Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցւոյ մէջ, իսկ Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ եկեղեցւոյ առանդատան՝ Ս. Հռիփսիմեան մատարան մէջ: Ժամարան էր Հոգշ. Տ. Նուրճան Վրդ. Մանուկեան:

● Ուր. 30 Յունիս. — Ս. Լուսաւորչի Վերապէն ելքի նախատօնակին ի Ս. Յակոբ նախագահեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս:

● Եր. 1 Յունիս. — Ս. Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին (Եղն ի վիսպէն): Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի աւանդատան Ս. Լուսաւորչի սեղանին վրայ: Ժամարան էր Հոգշ. Տ. Ասլան Արդ. Պալեան:

— Նախատօնակին ի Ս. Յակոբ նախագահեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս, որմէ ետք, ըստ սովորութեան, ծնրագիր «Տէր ողորմեան» երգուեցաւ:

● Կիր. 2 Յուլիս. — Տօն Կարուղիկէ եկեղեցւոյ Ս. Էջմիածնի: Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին զրայ պատարագեց շոգչ. Տ. Մանուէլ Արքեպիսկոպոս երկաթեան: «Հայր մերսէն առաջ կատարուեցաւ: «Հայրապետական Մաղթանք» ժամն Ս. Էջմիածնի, նախագահութեամբ Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս: — Կէսօրէ ետք, Մայր Տաճարին մէջ կատարուած «Անդատանին նախագահեց Գերշ. Տ. Նորայր Արքեպիսկոպոս: Պօղարեան:

● Շր. 8 Յուլիս. — Ս. Մեծիմն Ներսիսի եւ Խաղայ եպիսկոպոսին: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Գլխադիր: Ժամարարն էր շոգչ. Տ. Ոսկի Արք. Որդիքեան:

● Կիր. 9 Յուլիս. — Բարեկենդան Ս. Լուսաւորչի պանոց: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յարութեան Տաճարի վերնատան մեր մատարան մէջ: Ժամարարն էր շոգչ. Տ. Յովսէփ Վրդ. Մամուր:

● Ուր. 14 Յուլիս. — Նախատօնակին ի Ս. Յակոբ նախագահեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս:

● Շր. 15 Յուլիս. — Ս. Զօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին (Գիւս Նեխարաց): Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Մակարայ մատարան մէջ, ուր թաղուած է, բոտ աւանդութեան, մատուցը Ս. Լուսաւորչի: Պատարագեց շոգչ. Տ. Հայկասեր Վրդ. Պայրամեան:

● Կիր. 16 Յուլիս. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Աւագ Խորանին զրայ: Ժամարարն էր շոգչ. Տ. Սեան Վրդ. Ղարիպեան: Ս. Պատարագէն ետք, Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս նախագահեց հանգ. Տ. Մեսրոպ Վրդ. Տեփոյեանի մահուան քառասունքին առթիւ կատարուած հոգեհանգստեան պաշտամունքին:

● Դշ. 19 Յուլիս. — Թարգմանչաց հանդիսաւոր նախատօնակին ի Ս. Յակոբ նախագահեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս:

● Եշ. 20 Յուլիս. — Ս. Թարգմանչաց վարդապետեց մերոյ Ոսկակայ եւ Մեսրոպայ (Տօն ազգային): Մայր Տաճարի Աւագ Խորանին զրայ պատարագեց Ս. Ուխտիս երիտասարդ Միաբան շոգչ. Տ. Վիգէն Վրդ. Այբաղեան, որ կը հետեւի կրօնական բարձրագոյն դասընթացքի ի Լոնդոնէ եւ եկած էր ամառնային արձակուրդէն մաս մը մեր մէջ անցընելու:

● Շր. 22 Յուլիս. — Ս. Տղասայ քաղաւորին եւ Աբխէզ ֆիկնոց: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Գլխադիր: Ժամարարն էր շոգչ. Տ. Ռուբէն Վրդ. Յովակիմեան:

— Նախատօնակին ի Ս. Յակոբ նախագահեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս:

● Կիր. 23 Յուլիս. — Գիւս Տիփ Ս. Աստուածածնի: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Գերշ. Տ. Ս. Աստուածածնայ Տաճարին մէջ, Տի-

բամօր Ս. Գերեզմանին զրայ: Ժամարարն էր շոգչ. Տ. Մանուէլ Արք. Երկաթեան: Երթ ու զարժի թափօրները գլխաւորեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս:

● Ուր. 28 Յուլիս. — Նախատօնակին ի Ս. Յակոբ նախագահեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս:

● Շր. 29 Յուլիս. — Ս. Երկնասան առաքելոցն Քրիստոսի եւ Պօղոսի՝ երեքասաներոյ առաքելոյն: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Պօղոսի վերնամատարան մէջ: Ժամարարն էր շոգչ. Տ. Բարսեղ Արք. Գալէմտէրեան:

● Կիր. 30 Յուլիս. — Բարեկենդան Վարդավառի պանոց: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յարութեան Տաճարի վերնատան մեր մատարան մէջ: Ժամարարն էր շոգչ. Տ. Ոսկի Արք. Որդիքեան:

● Ուր. 4 Օգոստ. — Նախատօնակը պաշտուեցաւ Մայր Տաճարին կից Ս. Էջմիածնի մատարան մէջ: Հանգիստպետն էր Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս:

● Շր. 5 Օգոստ. — Յիւսէպի Տապանակին: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Էջմիածնի մատարան մէջ: Ժամարարն էր շոգչ. Տ. Բարսեղ Արք. Գալէմտէրեան:

— Մայր Տաճարին մէջ պաշտուած Ալլապիւրպութեան հանգիստաւոր նախատօնակին Եանօր յաջորդող Ս. Յակոբոս Տեառնեղոյր Գահակալութեան նուիրուած արարողութեան նախագահեց Ամին. Ս. Պատրիարք Հայր: Ապա կատարուեցաւ Քահարայական կոչման արարողութիւն (Տե՛ս էջ 200):

— Իրիկնադէմին, Մայր Տաճարին մէջ կատարուած «Եկեղեցէի եւ Զննման կարգերուն նախագահեց Նիւրարար Ս. Աթոռ դոնուոյ Արեմտեան Երոպայի Կաթող. Պատրիարք Գերշ. Տ. Սերոփրէ Արքեպիսկոպոս Մանուկեան:

● Կիր. 6 Օգոստ. — ՎԱՊԴԱՎԱՊ (Տօն Ալլապիւրպութեան Տեառն): Մայր Տաճարի Աւագ Խորանին զրայ օրուան հանդիսաւոր Ս. Պատարագը մատուց, 3 սարկաւազներու քահանայական ձեռնադրութիւնն ու օծումը կատարեց եւ օրուան տօնին ու նորոնծաներուն առջեւ բացուած ծառայութեան առաջադէպին կարեւորութեան ու նուիրականութեան շուրջ հոգեւշտնչ քարոզ մը խօսեցաւ Գերշ. Տ. Սերոփրէ Արքեպիսկոպոս Մանուկեան: Ս. Պատարագէն ետք, Գերշ. Սրբազանը կատարեց վեղարի տուչութիւնը նորոնծաներուն:

— Կէսօրէ ետք, Մայր Տաճարին մէջ կատարուած «Անդատանին նախագահեց Գերշ. Տ. Նորայր Արքեպիսկոպոս: Պօղարեան:

● Իշ. 7 Օգոստ. — Յիւսէպի մեռելոց: Մայր Տաճարի Ս. Գլխադիր մատարան մէջ պատարագեց շոգչ. Տ. Ռուբէն Վրդ. Յովակիմեան: Ապա, Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս նախագահութեամբ, կատարուեցաւ հոգեհանգստեան հանգիստաւոր պաշտամունք:

● Ուր. 11 Օգոստ. — Նախատեսակին ի Ս. Յակոբ Նախագահեց Գերշ. Տ. Նորայր Արքեպս. Պօղոսեան:

● Շր. 12 Օգոստ. — Ս. Թաղեոսի առաջնորդ մեղի էլ Սանդիսոյ կուսին: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Գլխադրի մատարան մէջ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Մանուէլ Արք. Երկաթեան:

— Կէսօրէ ետք, Մայր Տաճարին կից Ս. Էջմիածին մատարան մէջ կատարուեցաւ Քահանայական Կոչման արարողութիւնը Մինքան Սրկ. Գալայեանին:

● Կիր. 13 Օգոստ. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Էջմիածին մատարան մէջ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Ասպետ Արք. Պալեան: Լուսարարպետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպս. Ասլանեան կատարեց քահանայական ձեռնադրութիւնն ու օծումը Մինքան Սարկապին, զայն վերակոչելով իր անունովը՝ Տ. Հայրիկ (տե՛ս էջ 202): Ս. Պատարագէն ետք, Լուսարարպետ Սրբազանը Նախագահեց Երազողօրօնէքի ասանդական արարողութեան:

— Կէսօրէ ետք, Ս. Էջմիածին մատարան մէջ կատարուեցաւ վեղարի տըւչութիւնը Նորենիային:

● Բշ. 14 Օգոստ. — Այսօր սկսաւ Ս. Կոյսի վերափոխման տօնը կանխող ամենօրեայ հանգիստը Ս. Պատարագներու մատուցումը՝ Գեթնեմանի Ս. Աստուածածնայ Տաճարին մէջ, Տիրամօր Ս. Գերեզմանին վրայ:

● Շր. 19 Օգոստ. — Եվեոսի Ս. Ժողովոյն (431): Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Գեթնեմանի Ս. Աստուածածնայ Տաճարին մէջ, Տիրամօր Ս. Գերեզմանին վրայ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Մաշտոց Վրդ. Բարխուսեան:

● Կիր. 20 Օգոստ. — Բարեկեցեալ Ս. Աստուածածնի պահոց: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Նոյն վայրին մէջ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Ասպետ Արք. Պալեան:

● Ուր. 25 Օգոստ. — Նախատեսակը պաշտուեցաւ Մայր Տաճարին կից Ս. Էջմիածին մատարան մէջ: Հանգիստպետն էր Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպս. Գարեկեան:

● Շր. 26 Օգոստ. — Տօն Շողակաթի Ս. Էջմիածնի: Առաւօտեան ժամերգութիւնը պաշտուեցաւ Ս. Էջմիածին մատարան մէջ, իսկ Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Գեթնեմանի Ս. Աստուածածնայ Տաճարին մէջ, Տիրամօր Ս. Գերեզմանին վրայ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Ոսկի Արք. Որդիքեան:

— Կէսօրէ ետք, Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպս. Գարեկեանի գլխաւորութեամբ, Միաբան Հայրեր ինքնաշարժեքով մեկնեցան Գեթնեմանի ձորը ու ժամը 4ին շրջապատուով մուտք գործեցին Ս. Աստուածածնայ Տաճար, ուր պաշտուեցան երկոյեան ժամերգութիւնն ու վերափոխման մեծահանգէս նախատեսակը:

— Ժամը 7ին, Նոյն Տաճարին մէջ վերսկսան արարողութիւնները, գլխաւորութեամբ Մար-

տիրայէն հիւրարար Ս. Աթոռ ժամանած Ս. Ուխտիս Միաբան Հոգշ. Տ. Վաչէ Ծ. Վրդ. Իգնատիսեանի: Նախ պաշտուեցան Եկեղեցէի եւ Հսկման կարգեր, եւ ապա գիշերային ու առաւօտեան ժամերգութիւններ, որոնք աւարտեցան գիշերուան ժամը 1½ին: Յետոյ բոլորն ալ վերադարձան Մայրավանք:

● Կիր. 27 Օգոստ. — ՎԵՐԱՓՈՒՅՈՒՄՆ ԱՍՏՈՒԱՅԻՆ: Առաւօտեան ժամը 6ին (Յունաց Ս. Կոյսի նշման տօնը Կիրակիի զուգագրկած ըլլալուն՝ այս տարի մեր արարողութիւնները կատարուեցան երկու ժամ կանուխ), զարձեալ գլխաւորութեամբ Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպիսկոպոսի, Միաբան Հայրեր ինքնաշարժեքով մեկնեցան Գեթնեմանի ձորը ու շրջապատուով մուտք գործեցին Ս. Աստուածածնայ Տաճար, ուր Տիրամօր Ս. Գերեզմանին վրայ օրուան հանգիստը Ս. Պատարագը մատուց, ներընչեալ քարոզ մը խօսեցաւ եւ Ս. Պատարագէն ետք կատարուած Անդաստանին Նախագահեց Գերշ. Հանգիստպետ Սրբազանը:

— Կէսօրէ ետք, Մայր Տաճարին մէջ կատարուած Անդաստանին եւ Նախատեսակին եւս Նախագահեց Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպիսկոպոս:

● Բշ. 28 Օգոստ. — Յիւստակ մեկնոց: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարի Ս. Գլխադրի մատարան մէջ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Ոսկի Արք. Որդիքեան: Ապա կատարուեցաւ հոգեհանգստեան պաշտօն, նախ Մայր Տաճարին մէջ եւ յետոյ գաւիթը՝ Երանաշէնք Տ. Կիւրեղ Բ. Պատրիարք Հօր շիրմին մօտ: Հանգիստպետն էր Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպս. Գարեկեան:

Պ Ա Շ Տ Օ Ն Ա Կ Ա Ն Ք

● Դշ. 11 Ապրիլ. — Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը եւ Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպս. այցելեցին Թրքական Ընդհ. Հիւպատոսին:

● Բշ. 1 Մայիս. — Կէսօրին, Ս. Զատիկուան տօնին առթիւ Պատրիարքարան այցելեցին Կրօնից Նախարարի ներկայացուցիչ Պր. Իսրայէլ Լիւրէլ եւ Ոստիկանապետ Պր. Քրասաւ:

● Դշ. 2 Մայիս. — Նոյն առթիւ, Կէսօրէ առաջ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, ընկերակցութեամբ բովանդակ Միաբանութեան, շնորհաւորական այցելութեան գնաց Յունաց Պատրիարքարան: Ապա, մեր Պատրիարքարան Նոյն առթիւ շնորհաւորութեան եկան յաջորդարար՝ Լատինաց Ամեն. Ս. Պատրիարքը, Յունաց Պատր. Փոխանորդ Գերշ. Տ. Քօնսթանթին Եպս., Ֆրանչիսկեանց Գերշ. Կիւսթոտը, Ասորեաց եւ Հայկէջաց Եպիսկոպոսներ՝ բոլորն ալ իրենց Միաբանութեան անդամներով, Պապական Նուիրակը, Անկիլլայի Արքեպիսկոպոսը, Հայ Կաթողիկոսը, Մարտիրոսներու եւ Ռումանական Եկեղեցւոյ հոգեւոր պետերը,

կանոնականներու և Արար Լուստերականներու երեկոները և Ռուսաց վանքի Մեծաւորը: Կէսօրին՝ այցելութեան եկան նաև օտար տեղացիները: Զիշտատոսները:

— Իսկ Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպիսկոպոս, քանի մը վարդապետներու ընկերակցութեամբ, այցելութիւն տուաւ Աստուծոյ և Հապէշաց Գերշ. Եպիսկոպոսներուն:

— Այսօր Լիւն, իր պաշտօնատեղին վերադարձաւ Գերշ. Տ. Դաւիթ Եպս. Սահակեան, որ Ֆրանսոսայ ախտաւորներու խումբով մը եկած էր Զատիկը մեր մէջ անցընելու:

● Եշ. 11 Մայիս. — Կէսօրէ ետք, Քաղաքապետ Վսեմ. Թէտի Քուէքի հրաւերին ընդհանրելով, Գիւսանապետ Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպիսկ. Աճէմեան, ընկերակցութեամբ Աւագ Թարգման Հոգշ. Տ. Վահան Վրդ. Թովալեանի և Տիար Գերշ. Հինգիւսանի, ներկայ գտնուեցաւ Դաւիթ Բերդին մէջ, իւրայեւ Սեփական 33 ամեակի առթիւ տարգրուած ընդունելութեան:

● Գշ. 17 Մայիս. — Գիշերուան ժամը Տին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր այցելեց Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց եղբարար Նախագահ ձօն Քէնէտիի այրին՝ Տիկին Փաղլին Օնտարիո-Քէնէտի, որ հիւրաբար կը գտնուէր իւրայեւ:

● Եր. 20 Մայիս. — Կէսօրէ ետք, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, ի գլուխ Միարանութեան, քաղաք կատարեց Ս. Թարգմանչաց Երկր. Վարժարանի Տարեկան Պաշարին:

● Բշ. 22 Մայիս. — Կէսօրէ առաջ, Աւագ Թարգման Հոգշ. Տ. Վահան Վրդ. Թովալեան և Հոգշ. Տ. Մանուէլ Արք. Երկաթեան ներկայ գտնուեցան Ֆրանչիսկեաններու Մայր Տաճարին մէջ, վերջերս սպաննուած Իտալիոյ Նախկին Վարչապետ Ալտօ Մորայի հոգւոյն համար մատուցուած Ս. Պատրիարքին և հանգստեան պաշտօններին:

— Նոյն օրը, Հոգշ. Տ. Հայկազուն Վրդ. Մեղզունեան մեկնեցաւ Միացեալ Նահանգներ, իր նոր պաշտօնատեղին:

● Բշ. 23 Մայիս. — Երեկոյեան ժամը Տին, իւրայեւ իւրերգարանին (Քէնէտի) մէջ, Պետութեան նորընտիր Նախագահ Տիար Իյնսը Նալօնի երգման արարողութեան ներկայ գտնուեցաւ Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպիսկոպոս:

● Եշ. 1 Յունիս. — Վաղուան Իտալիոյ աղգային տօնին առթիւ, Երեկոյեան, Իտալական Ընդհանրական տօնին կողմէ, Հիւպատոսարանի տան մէջ տրուած ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպս. Գարիկեան և Տիար Գերշ. Հինգիւսան:

● Եր. 3 Յունիս. — Երեկոյեան, Անգլիոյ Ն. Վ. Էլիզապէթ Բ. Թագուհւոյ ծննդեան 52րդ տարեդարձի առթիւ, Բրիտանական Ընդհանրական տօնին կողմէ, Հիւպատոսարանի տան մէջ տրուած ընդունելութեան ներկայ եղան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպս. և Հոգշ. Տ. Վահան Վրդ.:

● Բշ. 5 Յունիս. — Ֆրանսական նոր Հիւպատոս Տիար Պերնար Լօփրէս իր առաջին այցելութիւնը տուաւ Ս. Պատրիարք Հօր:

● Բշ. 19 Յունիս. — Երեկոյեան, Հոգեպաշտեան տօնին առթիւ, Ռուսաց Միարանութեան Մեծաւորի հրաւերին ընդհանրելով, Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպս. Ասլանեան, ընկերակցութեամբ առժ. Թարգման Հոգշ. Տ. Սեան Վրդ. Ղարիպեանի և Տիար Կարպիս Հինգիւսանի, ներկայ եղաւ Russian Compoundի մէջ տրուած ընդունելութեան:

● Եշ. 22 Յունիս. — Ս. Ուխտիս Միարան Հոգշ. Տ. Գերշ. Վրդ. Նազարեան, որ երկու օրեր առաջ Մարտէս Հիւանդանոցի փոխադրուած էր, ուղեկի զժուար բայց յաջող գործողութեան մը նշանակուեցաւ:

● Եր. 26 Յունիս. — Երեկոյեան, Եւրոպացւոց Ս. Յովհ. Մկրտչի ծննդեան տօնին առթիւ, Սէյմ ծով Անիարուստարանի մէջ տրուած ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպս. և Հոգշ. Տ. Սեան Վրդ.:

● Եշ. 28 Յունիս. — Կէսօրէ առաջ, Լուսինաց Պատրիարք Մօնս. Տ. Պէթրիկի կողմէ, Ֆրանչիսկեաններու Մայր Տաճարին մէջ կատարուած 6 արեղաներու ձեռնադրութեան ներկայ գտնուեցաւ Հոգշ. Տ. Ապետ Արեղայ:

● Ուր. 30 Յունիս. — Երեկոյեան, Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպս., Հոգշ. Տ. Սեան Վրդ. և Տիար Վ. Հինգիւսան ներկայ գտնուեցան Պապական Նախարարի ապարանքին մէջ, Ն. Ս. Պօղոս Զ. Պապի գահակալութեան 15րդ տարեդարձի առթիւ տրուած ընդունելութեան:

● Գշ. 4 Յունիս. — Երեկոյեան, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց անկախութեան 202րդ տարեդարձի առթիւ, Ամերիկեան Ընդհ. Հիւպատոսին կողմէ, Հիւպատոսարանի տան մէջ տրուած ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպս. Ասլանեան, Հոգշ. Տ. Հայկապետ Վրդ. Պայրամեան, Հոգշ. Տ. Սեան Վրդ. Ղարիպեան և Քարտուղար Տիար Կարպիս Հինգիւսան:

● Ուր. 14 Յունիս. — Երեկոյեան, Ֆրանսական Յեղափոխութեան 189րդ տարեդարձին առթիւ, Ֆրանսական Ընդհ. Հիւպատոսին կողմէ, Հիւպատոսարանի պարտէզին մէջ տրուած ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպս., Հոգշ. Տ. Սեան Վրդ. և Տիար Կարպիս Հինգիւսան:

● Գշ. 26 Յունիս. — Ս. Աթոռ ժամանեց Մ. Տ. Կիլիկիոյ Միարան Թէհրանի Հայոց Առաջնորդ Գերշ. Տ. Արտակ Արքեպս. Մանուկեան և վերադարձաւ արաբ մը ետք:

● Ուր. 4 Օգոստ. — Հոգշ. Տ. Յովսէփ Վրդ. Մամուր մեկնեցաւ Եգիպտոս, ուր պիտի մնայ ատեն մը իբրեւ օգնական Եգիպտոսաց Առաջնորդ Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Զինչինեանի: